

BEROEPSBELANGEN

OPEN BRIEF

*Aan den Heer Hoofd-Redacteur
van het Tijdschrift voor Tandheelkunde
te
's Gravenhage.*

U heeft gedurende den tijd van strijd in zake de technikerswetten veel stof moeten verwerken en veel critiek moeten uitbrengen op verschillende sprekers in de Tweede Kamer en vooral en zeer terecht op den afgevaardigde Duys en zijn vriend den heer Schuurmans Stekhoven. Alle handelingen der Tweede Kamer betrekking hebbende op deze quaestie hebt U den lezers niet onthouden. Ik zou dan ook, hierop niet zijn ingegaan, ware het niet U in het Maart-nummer van ons tijdschrift tot een verklaring komt, die oningewijden als juist zullen beschouwen; maar iemand, die de materie kent, niet onbesproken kan laten.

Van bladzijde 160 't volgende:

„Toen in 1865 de Artsenwet werd ingevoerd was de uitoefening der tandheelkunde alleen aan artsen geoorloofd. Als gevolg van dien maatregel ontstond er gebrek aan tandheelkundige hulp en besloot de wetgever van 1876 een stand van tandheelkundigen in het leven te roepen. De toenmaals onbevoegd practizeerende tandheelkundigen werden na het afleggen van het tandmeesters examen bevoegd tot de uitoefening der geheele tandheelkunde.”

't Bovenstaande is glas helder voor een leek, juridisch is het er echter vlak naast als U meent dat hiermede de gebruikelijke overgangsvorm was gevonden. U maakt U wel wat al te gemakkelijk van ons verschil in opvatting af.

De wet van 1876 art. I bevat de voorwaarden voor het tandmeesters-examen. Ik zal niet alle eischen voor dit examen vermelden, doch mij alleen bepalen tot den eisch onder letter e, waar vermeld

staat, de operatieve tandheelkunde en het inzetten van kunsttanden en gebitten.

Leest men nu in bovengenoemde wet § 2 van de uitoefening der tandheelkunst, dan zegt art. 7: De tandmeester is bevoegd, ziekten der tanden, der tandkassen en van het tandvleesch door het voorschrijven of aanwenden van middelen op die deelen te behandelen. Van inzetten van kunsttanden en gebitten wordt niet gesproken, dit bleef dus vrij.

Ook in de wet van 1878 art. 8 leest men dezelfde verklaring over de bevoegdheid van den tandmeester.

Tot aan 1913 behoorde het maken en plaatsen van kunsttanden en gebitten tot een vrij beroep, alleen de voorbereiding van den mond was het uitsluitend recht van den arts en den tandarts.

Eerst bij de wet van 28 April 1913 is hierin verandering gekomen.

Teneinde U dit nog nader glashelder voor te stellen, geef ik U de noot welke onder art. 7 van genoemde wet 1913 vermeld is, door Dr. Leydesdorff.

„Door de bevoegdverklaring van de tandartsen o.m. tot de toepassing der tandprothese is buiten twijfel gesteld tot de toepassing daarvan, behalve de artsen alleen bevoegd zijn de tandartsen en dat de toepassing daarvan door ieder ander als beroep en buiten noodzaak strafbaar is gesteld bij art. 436 W. Str. Nog kachtiger zal ik Uw conclusie weerspreken door U het prae-advies van Prof. Simons, hetgeen wij op ons verzoek mochten ontvangen als bestuursleden van wijlen de Ned. Tandmeestersvereeniging. Dit prae-advies is aldus luidende:

Ter beantwoording van de gestelde vraag ga een korte geschiedkundige inleiding vooraf. De wet van 1 Juni 1865 Stbl. No. 68 bestemd om tot stand te brengen de eenheid in den geneeskundigen stand, maakte van de tandheelkunde niet afzonderlijk gewag. De uitoefening daarvan viel onder het algemeen begrip van uitoefening der geneeskunst, in Art. 1 der genoemde wet omschreven als: het verlenen van genees-, heel- of verloskundigen raad of bijstand als bedrijf. Het was dus toen de vraag of het inzetten van kunsttanden en gebitten, onder die omschrijving zou kunnen vallen en niet onbegrijpelijk is dat daarop indertijd bij de bekende Ministerieele circulaire van Maart 1871 No. 201 een ontkenkend antwoord werd gegeven. Immers van geneeskundigen of verloskundigen raad of bijstand kan natuurlijk geen sprake zijn en mijns inziens kan in het

enkel plaatsen of inzetten van gebitten ook moeilijk een daad van heelkundigen bijstand worden gezien.

Geheel in den geest van de circulaire des Ministers werd dan ook beslist bij een arrest van het voormalig hof van Zuid-Holland van 16 Nov. 1875, Weekblad van het recht No. 3922, dat het inzetten van een kunstgebit of het leveren van een kunstgebit moet worden aangemerkt als een handeling van zuiver mechanischen aard, waardoor iemand niet kan gezegd worden eenigen tandheelkundigen raad of bijstand te hebben verleend. De tegen dit arrest ingestelde cassatie werd door den Hoogen Raad verworpen, bij arrest van 21 Febr. 1876. W. No. 3968. Het is niet geheel zonder belang op deze vroegere jurisprudentie de aandacht gevestigd te houden. De wet van 24 Juni 1876 Stb. No. 117 is nu in den door de wet van 1865 geschapen toestand verandering komen brengen. Haar doel was een afzonderlijken stand van tandheelkundigen in het leven te roepen met een beperkte bevoegdheid der geneeskundigen, tot wier werkzaamheid de uitoefening der tandheelkunde mede bleef behooren. Nog kort geleden werd voor de toepassing van art. 3 der wet van 1865 beslist dat onder geneeskunst de tandheelkunde is begrepen gebleven, zie Hooge Raad 1 April 1901 W. v. h. R. No. 7589; P. v. S. No. 51. Daarom was het noodig de grenzen der tandheelkunde nauwkeurig vast te stellen. Art. 1 der wet bepaalde dus wat onder tandheelkunde moest worden verstaan, de plaatselijke behandeling van ziekte der tanden, der tandkassen en van het tandvleesch en art. 7 der wet wijst als bevoegdheid des tandmeesters aan de behandeling van ziekten der tanden, der tandkassen en van het tandvleesch door het voorschrijven of aanwenden van middelen op die deelen. Alles wat buiten die om schrijving valt is of voor den uitsluitend als tandheelkundige bevoegde onbevoegde uitoefening der geneeskunst, of blijft, ook wanneer het door onbevoegden wordt verricht en als niet vallende onder geneeskunst of haar onderdeel, de tandheelkunde een straffeloos handelen. Het straks genoemde art. 1 der wet van 1876 is vervallen door de wet van 25 December 1878 Stb. No. 322 en vervangen door art. 8 dier wet. De daar aangegeven omschrijving der tandheelkunde is echter volkomen dezelfde als die in de wet van 1876, waarvan het gehandhaafd gebleven, straks vermelde art. 7, altijd nog op volkomen gelijke wijze de bevoegdheid van den tandheelkundige omschrijft.

Wat dus tandheelkunde is, kan na de wetten van 1876 en '78 niet meer twijfelachtig zijn, immers die wetten zelf zeggen met zooveel

woorden wat de wetgever er onder wil verstaan. Tandheelkunde is plaatselijke behandeling van ziekten der tanden, der tandkassen en van het tandvleesch, niets meer en niets minder. Wat onder uitoefening der tandheelkunde zal kunnen vallen moet onder die omschrijving kunnen worden gebracht. Het vervaardigen of inzetten van kunsttanden en gebitten is uitoefening der tandheelkunde wanneer het is plaatselijke behandeling van ziekten der tanden enz.: is het daaronder niet te brengen dan valt het buiten wetgeving van 1876 en '78.

De gestelde vraag is daarmede tot zeer eenvoudige proportiën teruggebracht, minder een juridische dan wel een deskundige, een tandheelkundige vraag geworden. Nu kan ten opzichte van het enkel vervaardigen van kunsttanden en gebitten m.i. moeilijk verschil van gevoelen bestaan. Daarin ligt niets wat het zou kunnen brengen onder de bovenvermelde wettelijke omschrijving. Het is een zuiver mechanisch werk dat geheel buiten den patiënt omgaat, het is evenmin tandheelkunde als het vervaardigen van kunsttoogen of brillen oogheelkunde, het maken van kunstbeenen chirurgie is.

Tot meer twijfel leidt het inzetten van kunsttanden en gebitten. Kan daarin worden gezien het behandelen van ziekten der tanden, der tandkassen en van het tandvleesch?

Zeker, het inzetten van gebitten zal tot oorzaak hebben, het ziek geweest zijn der tanden, die daarom uit den mond moesten worden verwijderd.

Doch het inzetten zelf is niet een behandeling van de zieke tanden, die immers dan reeds verwijderd zijn. Anders luidt daaromtrent het oordeel van den heer Frank, die in het Tijdschrift voor Tandheelkunde 1e jaargang afd. I betoogt, dat het plaatsen van kunsttanden is het geven van een nieuwen kroon aan den tand, zoodat men niet zou mogen spreken van kunsttanden, doch van kunstkronen.

Is de premisse van deze redeneering wetenschappelijk juist, dan is ook de conclusie onaantastbaar, dan is het inzetten van een kunstgebit de behandeling van zieke, immers van hun kroon beroofde tanden en kiezen. Het past mij niet over de juistheid van de meening van den heer Frank een oordeel uit te spreken; slechts mag ik bescheiden twijfel niet terughouden omtrent de vraag, of die meening de in de tandheelkunde algemeen gangbare en erkende is. Daarover behooren de tandheelkundigen zich uit te spreken en ongetwijfeld zou het wenschelijk zijn over die quaestie een beslissende uitspraak van

de tandheekkundigen uit te lokken. Een onder aller instemming gegeven advies in den zin van het oordeel des Heeren Frank zou ongetwijfeld grooten invloed op de jurisprudentie oefenen. Is echter het inzetten van kunststanden een bewerking welke de mond ondergaat, zonder dat daarbij zieke tanden, zieke tandkassen of ziek tandvleesch behandeld worden, zooals ik geneigd zou zijn voor verschillende gevallen aan te nemen, dan is dat inzetten niet een behandeling welke onder uitoefening der tandheekkunde valt. Zij blijft dan buiten de daarvoor gestelde grenzen. Ik kan dus als rechtskundige de gestelde vraag niet met beslistheid beantwoorden; ik kan slechts het criterium stellen, waarnaar zij, wat het juridische der quaestie betreft, moet worden opgelost.

Intusschen dient nog op een punt de aandacht te worden gevestigd.

Bij het vaststellen van de verschillende onderdeelen voor het praktische examen in de tandheekkunde noemt de wet van 1876 in art. I sub. c.: de operatieve tandheekkunde en het inzetten van kunststanden en gebitten en in art. 8 der wet van 1878 wordt praktische kennis van de operatieve tandheekkunde en van het inzetten van kunststanden en gebitten voor den aanstaanden tandmeester noodzakelijk verklaard. Mag nu hieruit worden afgeleid, dat het inzetten van kunststanden en gebitten, zonder meer uitoefening der tandheekkunde is?

Die gevolgtrekking is gemaakt in het vonnis der rechtbank te Bosch van 12 Maart 1891 W. 6014 en ook in het vonnis van den kantonrechter te Purmerend van 24 Mei 1894 (Tijdschrift v. Strafr. al. 8 bl. 536). In beide vonnissen wordt ook beroep gedaan op de geschiedenis der wettelijke bepalingen, welke geschiedenis in der tijd onder het trekken van soortgelijke conclusie als in bedoelde vonnissen werd medegedeeld door den heer John E. Grevers in het tijdschrift van Aug. 1894 bl. 89. Ik acht het beroep op deze bepalingen en op hare geschiedenis niet sterk.

Wat toch was het doel van de wetgeving van 1876 en '78? Om mogelijk te maken een afzonderlijken stand van tandmeesters? Welnu, met dat doel moesten de aanstaande tandmeesters zóó worden gevormd, dat zij ook het speciaal technische werk leerden en bewijs leverden dit te kennen. Immers waren ze daartoe in staat dan zouden ze een bron vinden voor een zelfstandig bestaan, anders niet. Daarom werd het inzetten van kunststanden en gebitten gemaakt tot een onderwerp van het door de a.s. tandmeesters af te leggen exa-

men. Doch daarmee werd niet beslist dat nu deze mechanische arbeid ook werd een onderdeel der tandheelkunde en dus slechts door tandmeesters mocht worden verricht. Zekerheid moest worden gegeven dat de tandmeester ook zou kunnen zijn tandwerktuigkundige (Zahntechniker), doch daarom werd de tandwerktuigkunde nog niet tot deel van de tandheelkunde gemaakt, waarvan de wetgever immers zelf de grenzen had vastgesteld. Men kan beweren dat de omvang van het examen niet volkomen klopt met de omschrijving van de taak van den tandheelkundige; men heeft echter met die omschrijving alleen en uitsluitend rekening te houden. Met het gebruik maken van hetgeen bij de tot standkoming der wet van 1876 werd gesproken, moet men zeer voorzichtig zijn. Tegenstanders van den afzonderlijke stand des tandmeesters wilden het technische werk houden buiten den taak van den geneeskundigen tandheelkundige (de heeren Rombach en Idzerda). Voorstanders der nieuwe wettelijke regeling gaven van een ander gevoelen blijk, omdat dit paste in de op hen rustende verdediging. Uitspraken bij zoodanige gelegenheid gegeven hebben weinig interpretatieve waarde. Daarom zou ik voor mij de vraag wat al dan niet kan genoemd worden uitoefening der tandheelkunde het liefst uitsluitend toetsen aan wat de wetgever zelf uitdrukkelijk tandheelkunde heeft genoemd. Wat valt onder plaatseelijke behandeling van ziekte der tanden, der tandkassen en van het tandvleesch is voor onbevoegde strafbaar; wat daaronder niet valt is vrij.

Een opmerking tot slot. Bij het tevoren betoogde is uitgegaan van de onderstelling, dat niet anders geschiedt dan het inzetten van kunstgebitten. Gaat om dit inzetten mogelijk te maken, daaraan een andere bewerking vooraf, b.v. het trekken van tanden of kiezen, het verwijderen van tandresten of soortgelijke operatieve verrichtingen, dan zal, omdat het geheel van het verrichte onder de meermalen besproken omschrijving valt, een onbevoegde behandeling zijn verricht en strafbaar volgens art. 436 Wetb. v. Str. Vgl. kantonger. Rotterdam 18 Mei 1889 W. 5813.

De geheele bewerking, welke is verricht zal in aanmerking moeten worden genomen en eerst dan kan worden beslist of een strafbare handeling is gepleegd of niet!! Tot hiertoe Prof. Simons. Tot slot nog een korte mededeeling uit de memorie van toelichting van het voor onze professie zoo gunstig gestemde wetsontwerp van 1923—1924 van Minister Aalberse.

„Voordien” moge *theoretisch* het toepassen der beperkte prothese onder uitoefening der tandheekunde hebben behoord, praktisch oefende de zoo genoemde tandtechnici ongestoord hun beroep uit; de justitie liet hen ongemoeid: de publieke opinie beschouwde hen niet als wetovertreeders. Genoemde wetswijziging van 1913 bracht in dezen toestand verandering. Uitdrukkelijk werd in art. 7 de toepassing der tandprothese onder de bevoegdheden van den tandarts gebracht. Een overgangsbepaling ten behoeve van hen, die zich hun naar algemeen besef geoorloofde broodwinning zagen ontnemen, werd echter niet vastgesteld. Toch is een dergelijke overgangsbepaling gebruikelijk (zie de artikelen 20 en 21 der wet van 1 Juni 1865 Stb. No. 60 regelende de uitoefening der Geneeskunst, de artikelen 34 en 35 der wet van 1 Juni 1865 Staatsblad no. 61, regelende de uitoefening der artseneijbereidkunst.

Ik zal het thans hierbij laten. De gegeven motieven zijn wel zoo overweldigend dat zelfs U en Uw juridisch adviseur met de beide andere commissieleden wel tot de overtuiging moeten komen zich indertijd te hebben schuldig gemaakt aan een zeer oppervlakkig onderzoek, waardoor U is gekomen tot een geheel verkeerde strijdmethode tegen het wetsontwerp van Minister Aalberse met al hare funeste gevolgen voor onze professie.

Nogmaals zeg ik, ik zou niet meer op dit onderwerp terug zijn gekomen, indien U de collega's de genoemde foutieve voorstelling zou hebben onthouden.

Ik heb U steeds leeren kennen als een helder en logisch denkend man en ik ben er van overtuigd dat U mijn standpunt zult deelen, maar niet manmoedig genoeg is, om openlijk Uwe verkeerde opvattingen te bekennen. En dit is zoo verbazend jammer, want onze professie en ons Maatschappijleven hebben juist nu zoo'n groote behoefte aan eerlijk en oprecht strijdende mannen in het belang onzer professie.

Hoogachtend,

Utrecht, 1 Juni 1929.

Uw dw. Collega,

ROELOFFS.

De Redactie heeft in eerste instantie opname van het bovenstaande geweigerd, op grond van de overweging, dat het standpunt van den heer Roeloffs algemeen bekend en *afgekeurd* was en dat omgekeerd Redactie en Maatschappij tot vervelens toe daar hunne opvat-

ting tegenover hebben geplaatst, om nog te zwijgen van den vorm waarin de inzender zijne meening heeft gegoten!

Toen de heer Roeloffs echter te kennen gaf, deze weigering te beschouwen als een bewijs van de zwakte van het standpunt der Redactie en mededeelde dat hij dit stuk dan elders zou publiceeren, heeft de Redactie op uitdrukkelijk verzoek van ondergeteekende besloten, dit artikel alsnog op te nemen, maar dan met een onderschrift, dat naar wij hopen, ditmaal zelfs voor den heer Roeloffs aan duidelijkheid niet langer te wenschen zal overlaten.

Wat betreft het rapport, dat Prof. Simons vele jaren geleden heeft uitgebracht, is het bekend, dat wij het daarmede oneens zijn en ons daarbij in het zeer goede gezelschap bevinden van den Minister van Binnenlandsche Zaken in 1913, *Mr. Th. Heemskerk*, benevens van alle toen vigeerende Kamerleden, waarvan er niet één geweest is, die gemeend heeft, dat de zienswijze van dien Minister onjuist was, toen hij verklaarde: „dat tandtechnikers, die zelfstandig tandheelkundige hulp verleen, wel steeds vervolgd zullen kunnen worden op grond van Art. 9 van de Wet van 24 juni 1876.”

Maar wij willen thans een stap verder gaan en vragen wat dit eigenlijk aan de kwestie waar het om gaat toe of af doet?

Want de heer Roeloffs weet zoo goed als ieder ander tandarts, dat er nimmer een techniker was, die zich uitsluitend tot de prothese beperkte, doch dat zij allen vrijwel alle tandheelkundige werkzaamheden verrichtten en *dus met de beperkte bevoegdheid van het Wetsontwerp 1924 niet geholpen waren!!*

Dit beteekent twee verschillende dingen:

I. Dat de heer Roeloffs *bewust onwaarheid spreekt*, wanneer hij zegt, dat het optreden der Maatschappij geleid heeft tot de ontstane moeilijkheden.

Want dat optreden betrof de *uitvoering* van de Wet van 1925 en had met die Wet zelve *niets* hoegenaamd te maken.

II. Dat het advies van den heer Roeloffs aan de Maatschappij in 1924 gegeven, om het oorspronkelijke Ontwerp van Minister Aalberse te steunen, berustte op de overweging, dat wanneer dit Ontwerp, Wet zou worden, de technikers *eerst recht* vervolgd zouden kunnen worden, daar zij dan zonder eenigen twijfel zich bij voortdoring zouden schuldig maken aan het overtreden van hunne „beperkte” bevoegdheid.

De algemeene vergadering van onze Maatschappij, heeft met een verpletterende meerderheid, dit advies van de hand gewezen, niet alleen omdat daarvan nog veel ergere gevolgen te vreezen waren dan wij nu hebben beleefd, maar bovenal omdat dit zou zijn *misleiding* van het Gouvernement en niet anders te kwalificeeren dan als *kwade trouw!!*

De enormiteiten, die thans zijn voorgevallen, zijn een gevolg van het feit, dat Departement en Kamer zich niet aan de deskundige waarschuwingen van onze Maatschappij hebben gestoord.

Wanneer echter de bevoegdheid tot de „beperkte prothese” zou zijn verleend, en de „bevoegden” daarna vervolgd en veroordeeld zouden zijn volgens het stelsel Roeloffs, wat denkt men dan dat er in de Kamer gebeurd zou zijn?

En welk vertrouwen zou men dan in de toekomst gesteld hebben in de adviezen en meeningen van onze Maatschappij?

Er bestaat een goed oud Nederlandsch spreekwoord: „Eerlijk duurt het langst” en wij zouden den heer Roeloffs *als ons allerlaatste woord* met den meesten nadruk onder het oog willen brengen, dat ook in kwesties als deze, de juistheid daarvan onomstootelijk vast blijft staan!

CH. F. L. NORD.